

Dipl.-Pol. Jana Maláčová, MSc.
ministřyně práce a sociálních věcí

V Praze dne 20. 3. 2019
Č. j.: MPSV 2019/41444-250/1

Vážená paní předsedkyně,

usnesením č. 96 ze dne 20. února 2019 mne žádá Výbor pro sociální politiku o zodpovězení následujících dotazů a zaslání těchto informací:

- 1.) předložení statistiky „dlouhodobých“ pěstounů, členěné po jednotlivých krajích, s rozdělením na pěstounskou péči příbuzenskou a ostatní, na celkové počty pěstounů (dlouhodobých i krátkodobých), svěřovaných dětí, a to za období posledních 5 let,
- 2.) vyjádření k aktivitě operačního programu zaměstnanosti, úkolu přechodu pěstounské péče (zřejmě je tím myšleno náhradní, resp. ústavní péče) o ohrožené děti z resortu MŠMT pod MPSV do roku 2021,
- 3.) informaci o výstupech z odborné – expertní meziresortní pracovní skupiny k tématu náhradní rodinné péče, včetně informace o složení této pracovní skupiny a harmonogramu schůzek,
- 4.) informace o změnách, které se chystají v oblasti dlouhodobé pěstounské péče (včetně případného stanovení odvolacích lhůt).

K jednotlivým bodům usnesení uvádím následující:

ad 1.) viz příloha Počet osob vykonávajících pěstounskou péči v roce 2017 dle jednotlivých krajů (kompletní statistické údaje za rok 2018 ještě nejsou k dispozici).

ad 2.) Informace k nastavení klíčové aktivity 1 projektu Podpora systémových změn v oblasti služeb péče o ohrožené děti, mladé lidi a rodiny v České republice (reg. č.: CZ.03.2.63/0.0/0.0/15_017/0009381, zkrácený název „SPOD2“): Klíčová aktivita 1 (dále jen „KA1“) byla dle právního aktu (část „Informace o projektu“, bod „2. Popis projektu“) zacílena na vytvoření implementační studie zaměřené

na realizaci změn systému péče o ohrožené děti a rodiny na úrovni jednotlivých krajů i celé ČR. Změny měly být v rámci implementační studie popsány na úrovni legislativní, personální, organizační, řídicí a nákladové.

Účelem implementační studie KA1 bylo získat potřebná data a připravit systém péče o ohrožené děti a rodiny na změny vyplývající z usnesení vlády č. 1033¹ (definice systémových změn ve smyslu deinstitucionalizace, transformace a postupného snižování kapacity jednotlivých typů zařízení služeb pobytové péče, zvýšení kvality a udržitelnosti systému služeb pro ohrožené děti). Nicméně v období před zahájením realizace projektu došlo k vývoji systémového přístupu k práci s ohroženými dětmi a rodinami, kdy tento vývoj implikuje změnu nastavení KA1 projektu tak, aby odpovídala současnému směřování strategie v oblasti sociálně-právní ochrany dětí. Tento vývoj nebylo možné predikovat v době přípravy realizace projektu, tj. před podáním Žádosti o podporu k posouzení/schválení Řídícímu orgánu Ministerstva práce a sociálních věcí (dále jen MPSV). Z těchto důvodů bylo nastavení KA1 na konci roku 2018 přepracováno a návrh odpovídající směřování současné politiky v oblasti ohrožených dětí a rodin bude předložen ke schválení Řídícímu orgánu MPSV.

V současné době nejsou s Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy vedeny diskuse o převodu zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy do gesce MPSV. V minulosti takové diskuse probíhaly, včetně diskutování různých variant, např. se jednalo o možném sjednocení služeb pro ohrožené děti obdobně jako na Slovensku (což by odpovídalo převodu dnešních dětských domovů, kde je poskytována náhradní péče dětem, o které se nemůže starat jejich rodina a nepodařilo se je umístit do náhradní rodinné péče, do gesce MPSV, nikoli však převodu výchovných ústavů a dětských domovů se školou). Jak jsem uvedla výše, v současné době tyto diskuse vedeny nejsou a zaměřujeme se spíše na sjednocování přístupů a postupů při řešení situace ohrožených dětí.

¹ Usnesení vlády ČR ze dne 23. listopadu 2016 č. 1033 k podnětu Rady vlády České republiky pro lidská práva ke sjednocení služeb pro ohrožené děti a k úpravě podmínek pro poskytování pobytových služeb těmto dětem.

ad 3.) Na MPSV nepůsobí žádná specifická pracovní skupina k náhradní rodinné péči, na MPSV působí pouze Meziresortní koordinační skupina k transformaci systému péče o ohrožené děti (dále jen „MKS“).

MKS vznikla na základě usnesení vlády č. 293 ze dne 26. 3. 2008 k Analýze současného stavu institucionálního zajištění péče o ohrožené děti. Uvedená analýza, která byla zpracována MPSV, zmapovala současnou situaci v systému péče o ohrožené děti v České republice z hlediska začlenění této agendy do působnosti různých resortů. Citovaným usnesením vlády č. 293 bylo vládou uloženo ministrovi práce a sociálních věcí ustanovit meziresortní koordinační skupinu za účelem zpracování návrhu opatření k transformaci systému péče o ohrožené děti. Členy MKS jsou zástupci MPSV, Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, Ministerstva zdravotnictví, Ministerstva pro místní rozvoj, Ministerstva financí, Ministerstva spravedlnosti, Ministerstva vnitra, Úřadu vlády ČR-sekce pro lidská práva, Probační a mediační služby, Nejvyššího státního zastupitelství, Asociace krajů ČR, Svazu měst a obcí ČR a neziskových organizací. MKS se schází v průměru 2 x ročně.

MKS zejména:

- předkládá náměty na řešení problematiky transformace systému péče o ohrožené děti a konzultuje je s relevantními orgány a organizacemi zejména z oblasti sociálně právní ochrany dětí,
- pomáhá při osvětě, informovanosti a prezentaci problematiky transformace systému péče o ohrožené děti,
- projednává ve spolupráci s MPSV otázky sloučení systému péče o ohrožené děti,
- při své činnosti spolupracuje s ostatními resorty, místní a regionální samosprávou, odbornými organizacemi, poskytovateli služeb pro ohrožené děti a jejich uživateli,
- zpracovává pro MPSV návrhy týkající se koncepce a akčního plánu transformace systému péče o ohrožené děti ve smyslu jeho sloučení
- ve spolupráci s MPSV zaujímá stanoviska k návrhům opatření, která se týkají problematiky transformace systému péče o ohrožené děti.

V roce 2018 proběhlo zasedání MKS dne 19. března. Obsahem jednání byly následující body:

- 1.) Aktuální připravované kroky MPSV v oblasti péče o ohrožené děti a rodiny
- 2.) Aktuální informace k realizaci individuálního projektu MPSV s názvem „Systémový rozvoj a podpora nástrojů sociálně-právní ochrany dětí“
- 3.) Diskuse na výše uvedená témata.

Přítomným byla představena základní východiska převodu zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc do systému sociálních služeb, bylo zmíněno, že MPSV aktivně realizuje „Národní strategii ochrany práv dětí „Právo na dětství“ na období 2012 - 2018. Následně byly přítomným představeny aktuální výstupy projektu „Systémový rozvoj a podpora nástrojů sociálně-právní ochrany dětí“. Zazněla informace, že bylo dokončeno 9 analýz, které jsou vyvěšeny na webových stránkách: www.pravonadetstvi.cz. Současně bylo zmíněno, že se projekt z fáze analytické přesouvá do fáze návrhové a poté bude následovat fáze implementační. Dále byl komunikován proces transformace systému péče o ohrožené děti. Tento dlouhodobý a náročný koncept je podmíněn aktivní spoluprací všech zainteresovaných resortů a je zřejmé, že řešení jednotlivých kroků transformace je v praxi pomalejší, než bylo původně zamýšleno.

Členové MKS:

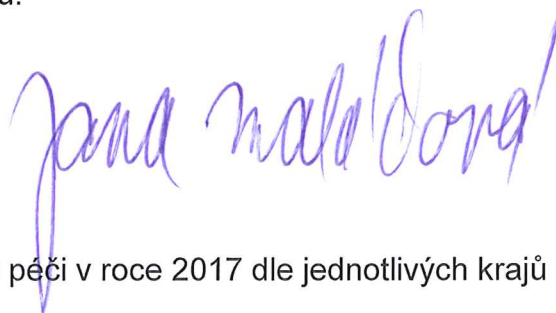
Dipl.-Pol. Jana Maláčová, MSc. – předsedkyně; Mgr. Jana Hanzlíková – místopředsedkyně, Mgr. Petra Kalenská LL.M. – Úřad vlády ČR; Mgr. Václav Pícl – Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy; JUDr. Michal Barbořík – Ministerstvo vnitra; Mgr. Jakub Sosna – Ministerstvo spravedlnosti; MUDr. Martina Novotná – Ministerstvo zdravotnictví; Ing. Alexandra Vobořilová – Ministerstvo pro místní rozvoj; Ing. Radmila Malá – Ministerstvo financí; Mgr. Kamila Špejrová – Probační a mediační služba; JUDr. Jana Zezulová Ph.D. – Nejvyšší státní zastupitelství, Bc. Petra Maněnová – Asociace krajů; Mgr. Jindra Tužilová – Svaz měst a obcí; Mgr. Marie Oktábcová – Asociace dítě a rodina; Mgr. Tereza Maurerová – Salinger, z.s.

ad 4.) V oblasti pěstounské péče jsou nyní na MPSV interně diskutovány změny jak legislativní, tak na úrovni metodického vedení. Vycházíme z podnětů z terénu, s nimiž se na MPSV obrací zájemci a žadatelé o pěstounskou péči, pěstouni, doprovázející subjekty i orgány sociálně-právní ochrany dětí, z diskusí se zástupci krajských úřadů v rámci pravidelných porad k náhradní rodinné péči a rovněž z výstupů projektu „Systémový rozvoj a podpora nástrojů sociálně-právní ochrany dětí“ (jednou z aktivit projektu je aktivita KA 04 „Rozvoj náhradní rodinné péče“). Prozatím byly detekovány tyto oblasti, na něž se bude MPSV zaměřovat:

1. Finanční ohodnocení pěstounů (odměna pěstouna) - jsou diskutovány různé varianty, z nichž každá má svá pozitiva i negativa, která bude nutné pečlivě vyhodnotit a zvážit. Nabízí se i změny v ostatních dávkách pěstounské péče, např. u příspěvku při převzetí dítěte či příspěvku na úhradu potřeb dítěte.
2. Příbuzenská pěstounská péče - V letech 2014 až 2017 se poměr mezi počtem příbuzenských a zprostředkovaných pěstounů pohybuje v poměru cca 50 % pěstounů - prarodičů svěřeného dítěte, cca 15 % tvoří ostatní příbuzní a cca 35 % tvoří pěstouni zprostředkovaní krajskými úřady. Podle platné legislativy (zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, v platném znění) i mezinárodních úmluv (zejm. Úmluva o právech dítěte) má péče příbuzných přednost před péčí o dítě osobami cizími a ústavním zařízením, pokud o dítě nemohou pečovat sami rodiče. Samozřejmě péče příbuzných nesmí být pro dítě ohrožující, na druhou stranu nelze požadovat od příbuzných stejný standard jako u zprostředkovaných pěstounů. Příbuzenská pěstounská péče má tedy svá specifika, která nejsou ve stávajícím systému dostatečně zohledněna a ošetřena. Diskuse nyní probíhají zejména nad zlepšením pomoci a podpory těmto pěstounským rodinám (tzv. doprovázení), rovněž nad oblastí vzdělávání, posuzování, resp. příprav těchto osob k výkonu pěstounské péče, i finančního zajištění a odměňování příbuzenských pěstounů.
3. Využívání státního příspěvku na výkon pěstounské péče a včetně jeho vyúčtování.

Pokud jde o lhůty, které má MPSV jakožto odvolací orgán k vyřízení odvolání žadatelů o náhradní rodinnou péči, platí ustanovení § 64 odst. 2 zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, v platném znění, tedy že pro vydání rozhodnutí o zařazení do evidence žadatelů o náhradní rodinnou péči neplatí lhůty dle správního řádu. Samozřejmě by správní orgán měl o odvolání rozhodnout co nejdříve, nicméně je nutné si uvědomit, že získání podkladů pro samotné rozhodnutí i kvalitní zpracování rozhodnutí a jeho odůvodnění je časově náročné. V některých případech je nutné nechat vyhotovit revizní psychologický posudek žadatelů, což může trvat i několik měsíců.

S pozdravem

Příloha:

Počet osob vykonávajících pěstounskou péči v roce 2017 dle jednotlivých krajů

Vážená paní
Ing. Radka Maxová
předsedkyně výboru
Výbor pro sociální politiku
Poslanecká sněmovna Parlamentu ČR
Praha